

Azərbaycanın iqtisadi inkişafında sənaye sahəsinin önəmi

“Sənaye ili” – 2014-də ölkəmizdə 230-dan çox yeni sənaye müəssisəsi istifadəyə verildi

Azərbaycanın paytaxtında və regionlarda sosial layihələrlə yanaşı, ölkəmizin iqtisadi imkanlarının genişləndirilməsinə xidmət edən müxtəlif sahələrə aid sənaye müəssisələri inşa edilir, yeni-yeni istehsalat sahələri yaradılır. Bütün bunlar qeyri-neft sektorunun inkişafını sürətləndirməklə yanaşı, həm də yeni iş yerlərinin açılması baxımından da olduqca əhəmiyyətlidir.

Dövlət başçısı cənab İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə Azərbaycan xalqına təbrikində bildirib ki, 2014-cü il Azərbaycanda “Sənaye ili” elan edilmişdi: “Bildiyiniz kimi, sənaye potensialımız gündən-günə güclənir. Azərbaycan bu istiqamətdə çox böyük uğurlara imza atmışdır və bu sahədə görülən işlər bu il də istisna olmamışdır. Beləliklə, bu il 230-dan çox yeni sənaye müəssisəsi açılmışdır və bu da həm işsizliyin aradan qaldırılmasına, həm də ixrac potensialımızın inkişafına öz müsbət təsirini göstərir. Biz özümüzü əsas ərzaq məhsulları ilə artıq təmin edirik. Eyni mənşərəni tikinti materialları bazarında da görmək istəyirik və biz bu məqsədə çatırıq. Bildiyiniz kimi icra edilən regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının əsas məqsədi də məhz bundan ibarətdir”.

Hazırda sənayeləşmə siyasəti regionların dinamik inkişafında mühüm rol oynayır. Maşınqayırma alüminium, sement zavodları, konserv, süd və ət emalı, çörək istehsalı müəssisələri, quşçuluq fabrikləri, istixanalar və məhsulların saxlanması üçün soyuducu anbar infrastrukturunun inşası ölkə iqtisadiyyatının inkişafı istiqamətində çox müsbət nəticələr verir. Azərbaycanda texnopark modelinin yaradılması və bu modelin əsas iqtisadi subyektlərindən hesab olunan sənaye texnoparklarının inkişaf etdirilməsi üçün dövlətimiz tərəfindən çox əhəmiyyətli işlər görülür və bu, ölkə iqtisadiyyatının inkişafına öz müsbət təsirini göstərməkdədir.

Xatırladaq ki, hələ ötən əsrin 70-80-ci illərində ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycan iqtisadiyyatını şaxələndirmişdi. Bu dövrdə sənayenin inkişafına irihəcmli vəsaitlər yönəldildi, bir sıra iri sənaye müəssisələri quruldu. Sənayenin diversifikasiyası sürətləndi. Odur ki, 1980-ci illərin əvvəllərində keçmiş SSRİ-də məişət kondisionerlərinin, dərinlik nasoslarının hamısı digər neft-mədən avadanlıqlarının 70 faizi, şərab məhsullarının üçdə bir hissəsi, elektrik mühərriklərinin 12

faizi, elektrik qaynaq avadanlığının 10 faizi, soyuducuların 6 faizi Azərbaycanda istehsal edilirdi. Müstəqilliyin ilk illərində ölkədə baş vermiş siyasi-iqtisadi böhran, Ermənistanın Azərbaycana hərbi təcavüzü iqtisadiyyatın digər sahələrində olduğu kimi, sənayedə də tənəzzülə səbəb oldu, sənaye istehsalının həcmi və çeşidi azaldı.

Müstəqil Azərbaycanda sənayenin yenidən canlanma mərhələsi ümummilli lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra imzalanan “Əsrin müqaviləsi” ilə başladı. Ulu öndərin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən antiböhran tədbirləri qısa müddətdə ölkədə siyasi-iqtisadi sabitliyin bərqərar olması və 1997-ci ildən başlayaraq sənaye istehsalının artması ilə nəticələndi. Sənaye müəssisələrinin özəlləşdirilməsi həyata keçirildi, bazar iqtisadiyyatı institutları yaradıldı, “Şahdəniz”, Bakı-Tbilisi-Ceyhan, TRASECA layihələrinin əsası qoyuldu.

Sənayeləşmə siyasəti başlıca prioritetlərdən olan ölkəmizdə 2003-cü ildən bəri sənaye istehsalı üç dəfəyə qədər artmış və kompleks tədbirlər hesabına yaxın illərdə bu artımın daha da yüksələcəyi gözlənilir. Həm 2004-cü ildə, həm də 2009-cu ildə qəbul edilmiş iki Dövlət Proqramının icrası ölkəmizin inkişafı üçün çox böyük rol oynadı. Məhz bu proqramların uğurlu icrası ilə son 10 il əhatə edən bir dövrdə ölkəmizin hərtərəfli, dayanıqlı və şaxələndirilmiş şəkildə inkişafı təmin edilmişdir. Bu inkişaf hər bölgədə, hər rayonda, hər kənddə özünü göstərir. Ölkəmizdə yeni texnologiyalar əsasında müasir standartlara uyğun, rəqabətqabiliyyətli məhsul istehsal edən müəssisələrinin istifadəyə verilməsi regionların inkişafını sürətləndirir.

Azərbaycanın perspektiv iqtisadi inkişafı qeyri-neft sektoru ilə bağlıdır. 2003-2014-cü illərdə sənayenin regional strukturunun təkmilləşdirilməsi əsas istiqamətlərdən biri olub. Bu illərdə Azərbaycan təbii qaz və elektrik enerjisi ixalçısından ixracatçıya çevrilib, Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında etibarlı tərəfdaş statusu qaza-

nıb. Bu dövrdə ölkədə elektrik stansiyalarının enerji gücləri 50 faizdən çox artırılıb. Bu illərdə güclü sənaye şəbəkəsinin yaradılması və sənayenin şaxələndirilməsi qeyri-neft sektorunun intensiv inkişafı fonunda ölkəmizdə davamlı artım tempinə yol açıb. Bununla da Azərbaycanda iqtisadiyyatın dinamik inkişafı dövlətin iqtisadi əsaslarını daha da möhkəmləndirəcək qeyri-neft sektorunun

infrastruktur sahələrinin, regionların sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsi, yoxsulluğun azaldılması, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunması və digər məsələlərin həlli istiqamətində daha təsirli tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün imkanlar yaranıb.

Təsadüfi deyil ki, bu istiqamətdə həyata keçirilən ardıcıl siyasətin nəticəsi olaraq, ölkənin sənaye sektorunda istehsal olunan məhsulun həcmi ümumi daxili məhsulun 50 faizini təşkil edir. Artıq bu sahədə dinamizm elə bir səviyyəyə çatıb ki, sənayenin inkişaf tempi milli məhsulların artım tempinə bərabər olmaqdadır. Hazırda sənaye məhsulu istehsalına görə Azərbaycan regionda liderdir.

Dövlət başçısı cənab İlham Əliyev iqtisadiyyatın və regionların inkişafı üçün əlverişli şəraitin yaradılması, investisiyaların təşviqi və prioritet sahələrə yönəldilməsi, yeni iş yerlərinin açılması, müasir idarəetmə təcrübəsindən istifadə olunması, rəqabətqabiliyyətli mal və xidmətlərin təqdim edilməsi kimi məsələlərin həllinə nail olmaq məqsədilə hələ, 2007-ci ildə “Azərbaycan Respublikasında xüsusi iqtisadi zonaların yaradılması haqqında” fərman imzalanmışdı. Bu istiqamətdə qəbul edilmiş “Xüsusi iqtisadi zonalar haqqında” Qanun Azərbaycan Respublikasında xüsusi iqtisadi zonaların (texno-

parkların) yaradılması və idarə edilməsilə bağlı hüquqi-iqtisadi münasibətləri tənzimləyir, həmin zonalarda sahibkarlıq fəaliyyətinin təşkili qaydalarını müəyyənləşdirir.

Bu gün Azərbaycan dövlətinin sənaye texnoparklarının yaradılması ilə bağlı həyata keçirdiyi tədbirlər mühüm əhəmiyyət daşıyır. Məlumat üçün bildirik ki, texnoparklarda dünya iqtisadiyyatında innovasiyalı iqtisadiyyatın əsas

da sənaye istehsalı 2,7 dəfə, o cümlədən tikinti materialları istehsalı 2,5 dəfə, elektrik avadanlıqları istehsalı 2,1 dəfə, metallurgiya sənayesi 2,2 dəfə, geyim istehsalı 2,5 dəfə artıb.

Qeyd edək ki, keçən ilin noyabr ayında Bakıda keçirilən Beynəlxalq Sənaye Konfransı da müasir yaşayışların müzakirəsi baxımından çox mühüm platforma kimi əhəmiyyətli oldu. Konfransın gedişi zamanı imzalanan “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə BMT-nin Sənaye İnkişafı Təşkilatı arasında əməkdaşlığa dair Çərçivə Proqramı” Azərbaycan iqtisadiyyatına dayanıqlı inkişafa, “Azərbaycan—2020” İnkişaf Konsepsiyasına öz töhfəsini verəcək.

Azərbaycanın son illərdə çox uğurlu tərəqqi əldə etdiyini vurğulayan BMT-nin rezident əlaqələndiricisi Antonius Broek bildirib ki, iqtisadi artım, institusional təsisat və ekologiya sahələrində də inkişaf göz önündədir. Azərbaycan orta gəlirli ölkədən bilik iqtisadiyyatına keçid kimi prioritet istiqamət seçib. Dünyada elə bir ölkə yoxdur ki, sosial-iqtisadi inkişafa kiçik və orta sahibkarlığı, sənayeni inkişaf etdirmədən keçə bilsin. Bu baxımdan, Azərbaycanın kiçik və orta sahibkarlığı inkişaf etdirmək, müasir texnologiyaları tətbiq etmək siyasəti müsbət nəticələr verir.

2014-cü ildə iqtisadi inkişafın təmin edildiyini vurğulayan dövlət başçısı cənab İlham Əliyev bildirib ki, bu çox önəmlidir, çünki dünyada hələ də iqtisadi, maliyyə böhranı davam edir: “Bütün bunlara baxmayaraq, Azərbaycan iqtisadiyyatı uğurla inkişaf edir və bu inkişafın təməlinə islahatlarımız dayanır. Təsadüfi deyil ki, dünyanın ən mötəbər iqtisadi qurumu olan Davos Ümumdünya İqtisadi Forumu rəqabət qabiliyyətinə görə Azərbaycanı 38-ci yerə layiq görmüşdür. Bu, böyük və tarixi nailiyyətdir.

Qeyri-neft sektorumuzun inkişafı bizim üçün prioritet olaraq qalır. Şadam ki, bu il qeyri-neft sektorumuz təxminən 7 faiz artmışdır. Ölkə iqtisadiyyatına 27 milyard dollar sərmayə qoyulmuşdur. Bu da çox önəmli hadisədir. Çünki indi dünyada sərmayələrin cəlb edilməsi üçün mübarizə gedir. Azərbaycanda sərmayə qoyuluşu yüksək səviyyədedir. Əminəm ki, gələn il də belə olacaqdır.”

Şükür ƏLİZADƏ,
“Respublika”.